

Podstawowe techniki plastyczne wykorzystywane w pracy pedagogicznej nauczyciela

Edyta Kozłowska

Twórcze inicjowanie działań przez dziecko, to w głównej mierze zdobywanie doświadczeń w różnorodnych dziedzinach ekspresji plastycznej, eksperymentowanie czy praca z różnymi formami. Stosowanie urozmaiconych technik plastycznych w pracy z dziećmi przyczynia się do zwiększonego zainteresowania sztuką plastyczną oraz pobudza do twórczego działania. Aby to działanie zostało jednak podjęte niezbędne jest wyposażenie przedszkolaków w odpowiednio dostosowane środki techniczne oraz materiały do tworzenia. Ciekawość, zainteresowanie i przyjemność wyływająca z faktu działania będą stwarzać motywację do coraz to nowych wysiłków, co sprzyja kształtowaniu osobowości, przyczyniając się jednocześnie do jego ogólnego rozwoju.

Techniki plastyczne czyli "całokształt środków i czynności związanych z twórczością plastyczną oraz wiedza o nich decydują o prawidłowym przebiegu zajęć z dziećmi w przedszkolu i ich dobrych rezultatach. Każda technika plastyczna posiada specyficzne właściwości i wymaga od dziecka odpowiednich umiejętności i sprawności oraz określonego sposobu postępowania zarówno nauczyciela jak i dziecka¹".

Wykorzystywanie w pracy pedagogicznej nauczyciela zróżnicowanych technik plastycznych w znacznym stopniu wpływa na wszechstronny rozwój twórczości dziecka, co jest uzależnione od specyficznych dyspozycji, jakie stwarza każda z nich. Nie jest wskazane, by w przedszkolu kładziono nacisk wyłącznie na jedną z technik. Aby pobudzić wrodzoną motywację przedszkolaka zaleca się, by miał on możliwość poznania wielu technik plastycznych, które zachęcą do działania, pobudzą pomysłowość czy spostrzegawczość. „Wszystkie podstawowe techniki możliwe do opanowania przez dzieci w danym wieku powinny być stosowane równolegle. Należy dążyć do tego, aby nastąpiła pewna identyfikacja dziecka z materiałem i narzędziem. Stwarza to warunki do samodzielnych prób dzieci w stosowaniu różnych odmian tej samej techniki, równocześnie poszerzając pole ich doświadczeń artystycznych.”²

Do najczęściej stosowanych technik plastycznych można zaliczyć:

1. Budowanie i układanie z klocków i patyków;
2. Budowanie ze śniegu i piasku;
3. Rysunek patykiem na pisku i śniegu;
4. Rysowanie kredkami: świecowymi, ołówkowymi, flamastrami, kredą, świecą, pędzlem i patykiem, którym można też żłobić znaki w farbie klejowej pokrywającej płaszczyznę;
5. Stemplowanie na papierze, płótnie i szkle;
6. Malowanie farbami wodnymi: plakатовymi, klejowymi, akwarelą i temperą;
7. Modelowanie rzeźby pełnej i płaskorzeźby;
8. Wycinanka z papieru i tkanin (płaska i nawarstwiona);
9. Konstruowanie z tworzywa przyrodniczego i materiałów przemysłowych;
10. Tkanie prostych form.³

Budowanie z klocków, pudełek, czy patyków na początku wieku przedszkolnego rozpoczyna się od ich piętrzenia. Ustawianie tych przedmiotów tak aby się nie przewróciły sprawia dziecku dużo trudności. Kolejnym etapem jest ich szeregowanie, powstałe budowle otrzymują nazwy: domy, pociągi, tramwaje. Starsze dzieci dążą do zamykania przestrzeni w strukturach trójwymiarowych. Powstają całe aglomeracje osiedli mieszkaniowych, centów handlowych. Budując w wyobraźni sześciolatki czynią to w sposób bardziej przemyślany i planowy, przechodząc od zainteresowań samą czynnością do zainteresowań gotowym wytworem.⁴

Budowanie ze śniegu i piasku jest efektywną formą przestrzenną, bogatą pod względem formy i treści. Do zajęć na śniegu mogą być wykorzystywane różnego rodzaju zabawki do piasku czy inne tworzywa występujące w przyrodzie np. gałęzie, kamienie, siano czy słoma, które umożliwią tworzenie nowych konstrukcji. Utworzone budowle ze śniegu mogą być także zabarwiane farbą w wyniku czego powstaje interesujący, oryginalny wytwór.⁵

Techniki rysunkowe dla dziecka w wieku przedszkolnym są stosunkowo proste, a rozwój rysunku zdecydowanie wyprzedza umiejętności w malowaniu czy konstruowaniu. Przedszkolaki w tym okresie pochłonięte są samą czynnością rysowania jako ruchem, a znaki na papierze cieszą je jako rezultat ich aktywności motorycznej, dzięki czemu doskonałą koordynację ruchów poczyniwszy od dużych dynamicznych, zajmujących całą powierzchnię kartki papieru, aż do pociągnięć bardziej precyzyjnych np. kresek o zmiennym nacisku czy kierunku. „Rysowanie w porównaniu z innymi technikami płaskimi, umożliwia dziecku przedstawienie bogatszej treści, interesujących je szczegółów, wydarzeń. Ważne jest aby dzieci posługiwały się kolorowymi kredkami, rysowały z rozmachem, odwagą, a to zazwyczaj wynika z ich aktywności i potrzeby działania.”⁶

¹ J. Cybulska-Piskorek, *Twórczość plastyczna dziecka w wieku przedszkolnym*, Warszawa 1976, WSiP, s. 82.

² M. Kwiatkowska (red.), *Podstawy pedagogiki przedszkolnej*, WSiP 1988, s. 332.

³ A. Misiurska, *Kalendarz plastyczny w przedszkolu*, WSiP, Warszawa 1995, s. 6.

⁴ A. Natorff, K. Wasiluk, *Wychowanie plastyczne w przedszkolu*, WSiP, Warszawa 1990, s. 60.

⁵ A. Natorff, K. Wasiluk, *Wychowanie plastyczne...* op. cit., s. 60.

⁶ M. Kwiatkowska (red.), *Podstawy pedagogiki przedszkolnej*, WSiP 1988, s. 332.

Rysowanie patykiem na piasku i śniegu znajduje w głównej mierze zastosowanie wśród dzieci młodszych, niepotrafiących pisać, mających kłopoty z rysowaniem. Technika ta pozwala na wykonywanie śmiałych, zamasztych wypowiedzi, nieograniczonych powierzchnią papieru, w wyniku czego są usprawnione ruchy ręki i palców a także pobudzona zostaje wyobraźnia. Dzieci, które mają problemy z samoakceptacją, nie wierzące we własne siły będą miały większą satysfakcję z tej formy wyrażenia samego siebie, albowiem mogą ją postrzegać jako zabawę a linearny ślad pozostawiony przez patyk można z łatwością zmasać. Narzędzie to daje szereg możliwości graficznych, związanych z jego strukturą, może kreślić grube lub cienkie linie, robić dziury czy rowki.

Oryginalną techniką jest **rysowanie patykiem na podkładzie z klejówki**, którą wcześniej przygotowano z wody i mąki (najlepiej żytniej). Składniki te muszą zostać zagotowane uzyskując w ten sposób gęstość śmietany. Następnie klej jest zabarwiony farbą w proszku (np. do malowania ścian). Kolejny etap to zamalowanie pędzlem całej powierzchni kartki (w zależności od inwencji, może to być jeden kolor lub kilka różnych). Wskazane jest prowadzenie narzędzia w jednym kierunku równoległe do jednego boku papieru. Poczynam szybko dopóki klejówka nie wyschnie należy narysować patykiem (lub palcem) wcześniej zaplanowaną kompozycję. Nadmiar farby pozostający na patyku zostaje wytarty we wcześniej przygotowaną ściereczką. W efekcie powstają linie o zróżnicowanej grubości i zagęszczeniu, współgrające z pustymi powierzchniami kartki.⁷

Rysowanie patykiem na papierze. Zostaje wykorzystany w tym celu ścięty lipowy patyk, który macza się w tuszu lub atramencie. W zależności od ustawienia narzędzia przy prowadzeniu go po brystolu można otrzymać linie cienkie lub grube, za pomocą których uzyskane zostają różnorodne kompozycje, czy wzory. Linia rysowana zaraz „po umoczeniu patyka w tuszu najpierw będzie czarna, a po chwili rysowania stanie się szara aż do bardzo jasnej szarości. Inaczej mówiąc przy rysowaniu patykiem [...] można uzyskać różne walory kreski.”⁸

Rysowanie kredką świecową jest łatwą i atrakcyjną techniką rysunkową, szczególnie dla dzieci w młodszym wieku przedszkolnym. Wykonany rysunek może mieć dwojaki charakter: linearny, gdzie dziecko sporządza pracę w takim kolorze, aby linie kontrastowały z tłem rysunku oraz charakter malarski, który osiąga się za pomocą barwnych plam lub poprzez przesuwanie kredki całą jej długością po powierzchni arkusza.⁹ Do rysowania najbardziej wskazany jest papier gładki, o szorstkiej powierzchni. Kredki są wykonane z komponentów woskowych połączonych z różnego rodzaju pigmentami, w zależności od ilości spoiwa mogą być twarde lub miękkie i tłuste, te ostatnie są lepsze do ćwiczeń polegających na zamalowywaniu rysunku akwarelą. "Podobne zastosowanie jak kredki świecowe mają **świece białe i kolorowe**. Można nimi wykonywać rysunek linearny, wykorzystując możliwości, jakie daje zagęszczenie się równoległe kładzionych lub przecinających się pod różnymi kątami linii, lub malować boczną płaszczyzną świecy. Zamalowywanie całego rysunku farbą akwarelową, sprawi że tło będzie w kolorze użytej akwareli, a tłuste linie wykonane świecą pozostaną w kolorze podłoża lub użytej świecy (kolorowej)."¹⁰

Rysunek ołówkiem, kredkami oprawionymi w drewno. Technika ta wskazana jest dla dzieci w drugiej fazie wieku przedszkolnego w celu przygotowania ich do nauki pisania. Dlatego należy zwrócić szczególną uwagę na prawidłowy sposób trzymania przyborów pisarskich oraz zachowanie odpowiedniej postawy w toku rysowania. Zalecane jest stosowanie kredek i ołówków o miękkim wkładzie, dzięki czemu dziecko nie musi wywierać dużego nacisku, aby realizować zamierzoną pracę. Podczas rysowania takimi kredkami przedmiotów, postaci, figur, bogatego zestawienia linii dziecko zdobywa sprawności manualne. Można również rysować kilkoma kolorami naraz. W tym celu należy związać za pomocą gumki lub sznurka trzy lub więcej kredek o podobnej długości. Praca plastyczna zostaje wykonana na dużym arkuszu papieru położonym na podłodze lub przyklejonym do ściany, w efekcie powstaną oryginalne, tęcze wzory. Również muzyka może inspirować twórczość plastyczną, w której takt dzieci wykonują adekwatne ruchy ręką (lub rękoma).

Rysowanie flamastrami jest łatwą techniką, szczególnie dla dzieci młodszych, które z łatwością prowadzą różnokolorowe narzędzie po powierzchni papieru, drewna, tkaniny. Dzięki odpowiednio dostosowanym do wieku przedszkolaka akcesoriom, może on swobodnie i błyskawicznie wyrazić swoje myśli i spostrzeżenia. Sprawność, z jaką potrafi wykonać czytelną linię, mobilizuje go dalszego rysowania. Rysunek wykonany flamastrem ma charakter linearny, podobnie jak rysowanie patykiem i tuszem. Linie są czytelne, wyostrzone, o mocnych, czystych kolorach.¹¹

Rysowanie kredą jest jedną z atrakcyjniejszych technik przeznaczonych szczególnie dla dzieci młodszych. Prace wykonywane są zazwyczaj na kolorowym (najlepiej ciemnym) papierze, teksturze lub tkaninie (chodniku lub asfalcie). „Materiały te powinny mieć odpowiednio szorstką powierzchnię, aby mogły stawiać opór kredzie. Ze względu na średnicę kredy potrzebny jest duży format papieru. Technika ta pozwala na wykonanie pracy o charakterze malarskim.”¹² Wykorzystanie fakturalnej powierzchni, pozwala otrzymać oryginalne efekty rysunkowe a linearny charakter pracy uzyskuje się poprzez mocniejsze naciskanie pałeczki kredy (węgla). Powstałe rysunki powinny być utrwalone rozpylanym, odtłuszczonym mlekiem krowim lub zwykłym lakierem do włosów.

Jedną z możliwości posługiwania się kredą, jest rysowanie na chodniku lub na tablicy. Tablica umożliwia poznanie nowej, pionowej pozycji podczas rysowania, dzięki temu dziecko uczy się innej perspektywy, z której w sposób wizualny może kontrolować swoją pracę, co w przyszłości (w szkole) wpłynie to na łatwiejsze przenoszenie tekstu z płaszczyzny pionowej na poziomą.

Rysowanie pędzlem jest to technika nieco złożona, wymagająca sporej precyzji, ale za to dającą niesamowite efekty. Wykorzystane do rysowania zostają różne rodzaje pędzli akwarelowych i szczecinowych oraz czarny tusz (atrament) lub farby wodne (np. odpowiednio rozcieńczona plakatówka). „Wybór koloru i gatunku papieru jest dowolny. Można rysować czarnym tuszem na kolorowych papierach słabszych w walorze, a białą plakatówką lub temperą na

⁷ J. Lewicka, *100 technik plastycznych*, Instytut Wydawniczy „Nasza Księgarnia”, Warszawa 1973, s. 11.

⁸ J. Lewicka, *100 technik plastycznych*, Instytut Wydawniczy „Nasza Księgarnia”, Warszawa 1973, s. 10.

⁹ M. Żukowska-Orzoł, Bliżej Przedszkola, *Techniki plastyczne*, marzec 2008, s. 62-65.

¹⁰ A. Misiurska, *Kalendarz plastyczny w przedszkolu*, WSiP, Warszawa 1995, s. 7.

¹¹ J. Cybulska-Piskorek, *Twórczość plastyczna...*, op. cit., s. 89-90.

¹² A. Natorff, K. Wasiluk, *Wychowanie plastyczne w przedszkolu*, WSiP, 1990, s. 50.

papierach mocniejszych w walorze. Interesujące mogą też być rysunki wykonane pędzlem czarną i białą farbą na szarym papierze.”¹³ Do rysowania pędzlem najbardziej odpowiednie są duże formaty papieru, dostosowane do wieku i umiejętności dziecka, dzięki czemu ma ono możliwość stosowania zamasztych ruchów, wpływających na pracę mięśni całej ręki.

Drukowanie stemplem jest techniką prostą w wykonaniu a przy tym bardzo interesującą i atrakcyjną, zarówno dla dzieci młodszych jak i starszych. Pierwszy kontakt ze stemplami przypomina zabawę klockami, która wraz ze wzrostem umiejętności i upodobania przedszkolaka przekształca się w projektowanie ozdób, wzorów, itp. Stemplowania pobudza zdolności techniczne i kreatywność dziecka, stwarzając jednocześnie okazję manipulowania dłonią i związanym z nią dostosowaniem napięcia mięśniowego do oczekiwanego efektu.¹⁴ "Stempel daje możliwość powielania wzorów, można więc przy udziale tej techniki tworzyć kompozycje ornamentalne-rytmiczne, ale i kompozycje, w których ślad stempla stanie się tworzywem większej całości, na przykład mozaikę. Kompozycje wykonane stemplami przez wielu uczestników zajęć, odpowiednio zestawione, mogą stanowić dekorację wnętrza. Technika stempla jest techniką druku wypukłego. Części drukujące znajdują się wyżej, części, które nie drukują, są zagłębione”¹⁵ Stemple mogą być wykonane z warzyw, korka, gumy czy filcu naklejonego na drewno. Gotowa pieczęć zostaje pokryta farbą akwarelową, plakatową lub kolorowym tuszem za pomocą pędzla lub poduszek nasyconych farbą. Podłoże do stemplowania może być różne w zależności od zapotrzebowania (papier, szkło, płótno), głównym warunkiem powodzenia tej techniki jest powierzchnia gładka.

Techniki malarskie wykorzystywane w przedszkolu opierają się w głównej mierze na malowaniu farbami wodnymi, tzn. o spoiwie rozpuszczalnym w wodzie. Do najbardziej przydatnych gatunków farb można zaliczyć: plakatówkę, temperę, klejówkę i akwarelę. Malowanie kształtuje wrażliwość kolorystyczną, daje wiele radości a przy tym zapewnia wiele estetycznych doświadczeń. „Malować można nie tylko pędzlem, ale także kawałkiem gąbki, patykiem obwiązanym gazą itp. Malowanie daje możliwość szerokiego posługiwania się plamą, do czego łatwo dzieci zachęcić, oraz dokonywania prób mieszania farb różnego rodzaju.”¹⁶ W efekcie czego przedszkolaki uczą się tworzyć kolory pochodne, rozjaśniać je dodając farbę białą lub przyciemniać ciemniejszym kolorem. Sama czynność malowania jest dla dziecka stosunkowo trudna, musi ono opanować szereg procedur z nią związanych np. płukanie pędzli, usuwanie z nich nadmiaru farby czy suszenie wykonanych prac.

Malowanie farbami plakatowymi i temperami jest techniką atrakcyjną szczególnie dla dzieci w wieku przedszkolnym. Wskazane jest, by młodsze dzieci malowały na dużych arkuszach papieru, od razu plamami, bez szkicowania, starsze mogą zrobić lekki, bardzo ogólny szkic np. węglem. Farby te należą do grupy kryjących, szybko schnących, rozpuszczalnych w wodzie, a niezbędnym kolorem tu wykorzystywanym jest biel, dzięki której można malować jasne partie na ciemnym tle. W omawianych technikach powinny być stosowane pędzle szczecinowe najlepiej płaskie. Rodzaj zastosowanego papieru może być różny np. pakowy szary lub biały, karton czy tektura.¹⁷ „Różnica między farbami polega na intensywności barw, trwałości i stopniu gładkości namalowanych powierzchni.”¹⁸ „Malowanie plakatówką różni się od techniki temperowej spoiwem oraz mniejszą intensywnością barw i szlachetnością odcieni. Płaszczyna plamy namalowanej plakatówką nie jest tak gładka i matowa, jaką się uzyskuje z tempery. Farba plakatowa jest tańsza od tempery.”¹⁹

Klejówka, podobnie jak farby plakatowe i tempery należą do grupy farb kryjących, po wyschnięciu jaśniej. Jest ona szeroko dostępna z uwagi na niewielki koszt sporządzenia. Można ją wykonać na kilka sposobów, jako spoiwa można używa się dekstryny, kleju biurowego, ale najbardziej popularny i najtańszy jest klej ugotowany z mąki, najlepiej pszennej lub żytniej. Zalecaną proporcją jest łyżka mąki na szklankę wody. Mąka zostaje wymieszana z niewielką ilością zimnej wody, następnie wlana do gorącej. Cały pigment w proszku zmieszany zostaje z małą ilością kleju, następnie powoli dodana zostaje reszta części rozczynu. Proporcje pigmentu do kleju powinny wynosić 1:2. Uzyskana farba powinna mieć gęstość śmietany, aby była elastyczna nadzy dodać kilka kropel gliceryny. Klejówka musi być zużyta w ciągu dwóch dni, inaczej ulegnie zepsuciu.²⁰

Malowanie akwarelą należy do technik trudniejszych. Zalecana jest głównie dla dzieci w drugiej fazie wieku przedszkolnego. Jest to technika laserunkowa. Ważną rolę odgrywa prześwitywanie jasnego tła, funkcję białej farby spełnia papier. Wykorzystany w pracach papier powinien być dobrej jakości, pędzle okrągłe o włosiu układającym się w jednym kierunku (zmocony w wodzie układa się w szpic) a woda używana do rozpuszczania farb czysta. Malowanie rozpoczyna się od tonów jasnych, następnie stopniowo zostają one wzmocnione ciemniejszymi kolorami. Podczas pracy poprawki są niewskazane, trudne do wykonania, po wyschnięciu położone plamy są jaśniejsze niż w trakcie malowania. Prace wykonane tą techniką odznaczają się świeżością i lekkością, malowanie wymaga jednak od autora dużej swobody i wprawy.²¹

Modelowanie z gliny, plasteliny, różnego rodzaju masy (solnej, papierowej, trocinowej) czy ze śniegu jest doskonałym zajęciem i zarazem zabawą, dzięki której dzieci mają możliwość tworzenia różnorodnych form przestrzennych. Bezpośredni kontakt z plastycznym materiałem, który można z łatwością kształtować wpływa na spotęgowaną liczbę doznań osiągniętą za pomocą zmysłu dotyku, w efekcie czego powstaje wytwór w pełni zadowolający twórcę. Lepienie znacznie wpływa na rozwój sprawności manualnej, siły działania oraz mięśni całej dłoni.

¹³ J. Lewicka, *100 technik ...* op. cit., s. 11-12.

¹⁴ M. Daszyńska, *Techniki graficzne powielane i odbijane*, WSiP, Warszawa 1992, s. 53.

¹⁵ M. Daszyńska, *Techniki graficzne...*, op. cit., s. 53-54.

¹⁶ M. Kwiatkowska (red.), *Podstawy pedagogiki przedszkolnej*, WSiP, Warszawa 1988, s. 333.

¹⁷ J. Lewicka, *100 technik ...* op. cit., s. 22-23.

¹⁸ J. Lewicka, *100 technik ...* op. cit., s. 22.

¹⁹ J. Cybulska-Piskorek, *Twórczość plastyczna...*, op. cit., s. 93-94.

²⁰ M. Daszyńska, *Malarskie techniki dekoracyjne*, WSiP, Warszawa 1992, s. 77-78.

²¹ A. Natorff, K. Wasiluk, *Wychowanie plastyczne...*, op. cit., s. 54.

„Dzieci bawiąc się angażują w działanie całą dłoń, ściskają, gniotą glinę, klepią ją, wałkują, rwą na kawałki. Chcąc uformować cokolwiek dziecko musi na glinę wyrzeźnić nacisk swojej dłoni. Tym samym uczy się praktycznie dostosować siłę ręki i palców do stopnia oporu jaki stwarza tworzywo.”²² Oprócz lepienia z drobnych części zaleca się również wykonywanie rzeźby. „Prace rzeźbiarskie mogą być wolno stojące (rzeźba pełna) lub w postaci reliefu (płaskorzeźba). Relief przeznaczony jest do oglądania wyłącznie od frontu.”²³ Wprowadzenie płaskorzeźby jest najbardziej wskazane w drugiej fazie wieku przedszkolnego, dzięki której rozwija się wrażliwość na kształtowanie formy przestrzennej. Otrzymałą strukturę można urozmaicić poprzez dodawanie różnorodnych elementów dekoracyjnych jak również ozdobić kolorem, który sprawi, że będą bardziej wyraziste i czytelne.

W **technikach wycinankowych** konieczna jest umiejętność władania nożyczkami i wycinania gotowych elementów wprost z gazet, kolorowego papieru, falistej faktury czy krochmalonych wzorzystych tkanin bez wcześniej narysowanego kształtu danej formy. „Linia wycinanek jest twarda i zdecydowana. Gotowe elementy wycinanki nakleja się na biały lub kolorowy karton. Odmianą wycinanki z papieru jest wycinanka wielowarstwowa. Polega ona na naklejaniu coraz to innych elementów na gotowej wycinance.”²⁴ Technika ta stwarza możliwość aranżowania kompozycji dekoracyjnych, abstrakcyjnych jak również za jej pomocą przedstawić można różnorodne postacie, przedmioty na płaszczyźnie i w przestrzeni.

„Stosować można również wycinankę ażurową. Powstaje ona przez wycinanie form z kolorowego papieru złożonego na osiem – powstają wtedy układy symetryczne. Poszczególne formy powtarzają się. Wycinankę wykonać można na podstawie prostokąta, kwadratu lub koła.”²⁵

Wydzieranka (podobnie jak technika wycinankowa) jest jedną z trudniejszych a przy tym bardzo wartościowych technik. Wykonać ją można poprzez wydzieranie palcami poszczególnych elementów wprost z kolorowego papieru lub gotowych form znalezionych w gazetach. W efekcie postają różnobarwne struktury o oryginalnym, niepowtarzalnym konturze, które następnie powinny być naklejane na ciemne tło, co uwydatni białe brzegi i niesymetryczne krawędzie. „Wydzieranka ma tę zaletę, że wyrabia sprawność palców u dziecka i daje szybki efekt pracy. Oprócz tego technika ta pozwala dziecku, w razie uznania na wymianę koloru.”²⁶

„**Konstruowanie** z różnego materiału daje dzieciom wiele doświadczeń w wykonywaniu prac z pudełek, ścinków drewna, tworzyw przyrodniczych i przemysłowych. Technika tych prac jest już dla dziecka o wiele trudniejsza i są one w jego wykonaniu jeszcze bardziej prymitywne. Mają one jednak dużo uroku, wyrazistą formę i przemawiają do wyobraźni.”²⁷ Technika ta znajduje w przedszkolu szersze zastosowanie dopiero w starszych grupach wiekowych, gdzie przyczynia się ona do rozwijania wrażliwości kompozycyjnej, jednocześnie kształtując zdolność do obserwacji kolorów, kształtów, wyodrębniania czy porównywania ich cech. Prowadzący zajęcia poświęcone konstruowaniu powinien zacząć od prostych ćwiczeń technicznych, jakimi są: składanie papieru, łączenie różnych przedmiotów ze sobą za pomocą kleju, plasteliny, patyczków czy sznurka.

Konstruowanie w przedszkolu obejmuje:

- łamanki z papieru (np. buda dla psa, samolot) ; - konstrukcje z elementami budownictwa, posiadających wgłębienia i zaczepy do łączenia; - roboty z pudełek po zapalkach i innych; - majsterkowanie z kawałków drewna, szpilek związane z nauczaniem dzieci, jak wbijać gwoździe, wygładzać powierzchnie papierem ściernym lub malować; - konstruowanie z tworzywa przyrodniczego, takiego jak ziemniaki, żółędzie, kasztany, szyszki-łączone za pomocą patyczków.²⁸

Tkanie jest zajęciem twórczym, które rozwija sprawność manualną, koordynację wzrokowo – ruchową, koncentrację a przy tym wycisza i uspokaja. Sam proces kształtuje w dzieciach precyzję i cierpliwość. Ciekawym sposobem zapoznawania dzieci z techniką tkania w przedszkolu, jest wykorzystanie jesiennych materiałów przyrodniczych znalezionych na spacerze: kasztany, ogonki od liści kasztanowca, zapalki, plastelina oraz różnokolorowa włóczka. W pierwszej kolejności musi być przygotowane krosno: z plasteliny zostaje wykonany długi wałek, w którego pionowo, w małych odstępach wbijane są ogonki z liści kasztanowca. Do zewnętrznego patyczka, u podstawy przywiązana zostaje nitka, następnie slalomem przeciąga się ją w jedną stronę, następnie w drugą (może być innego koloru). Po kilkudziesięciu przeciągnięciach włóczki powstanie kolorowa tkanina. Drugą propozycją może być wyplatanie kasztanowych koszyków. Zapalki wbijane są po obwodzie kasztana, lekko pod kątem (ich liczba musi być nieparzysta), proces tkania jest taki sam, jak wyżej opisany.²⁹

²² J. Lewicka, *100 technik ...* op. cit., s. 52.

²³ A. Natorff, K. Wasiluk, *Wychowanie plastyczne...*, op. cit., s. 57.

²⁴ A. Natorff, K. Wasiluk, *Wychowanie plastyczne...*, op. cit., s. 54.

²⁵ A. Natorff, K. Wasiluk, *Wychowanie plastyczne...*, op. cit., s. 54.

²⁶ A. Natorff, K. Wasiluk, *Wychowanie plastyczne...*, op. cit., s. 54.

²⁷ M. Kwiatkowska (red.), *Podstawy pedagogiki przedszkolnej*, WSiP, Warszawa 1988, s. 335.

²⁸ M Kwiatkowska (red.), *Pedagogika przedszkolna*, WSiP, Warszawa 1978, s. 403.

²⁹ http://www.bbdukacja.pl/czas_wolny/zabawy_dla_przedszkolakow/tkanie_kasztanow.html, Monika Klejman,